

NEUVOSTON SUOSITUS,**annettu 13 päivänä heinäkuuta 2018,****Alankomaiden vuoden 2018 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu
Alankomaiden vuoden 2018 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

(2018/C 320/18)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2017 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2018 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Se otti huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17 päivänä marraskuuta 2017 antaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariaa koskevan julistuksen. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 22 päivänä maaliskuuta 2018. Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2017 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella myös varoitussmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Alankomaat kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta, jonka Eurooppa-neuvosto vahvisti 22 päivänä maaliskuuta 2018. Neuvosto hyväksyi 14 päivänä toukokuuta 2018 suosituksen euroalueen talouspolitiikasta ⁽³⁾, jäljempänä 'euroalueen suositus'.
- (2) Koska Alankomaat kuuluu jäsenvaltioihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa vahvasti yhteydessä toisiinsa, Alankomaiden olisi varmistettava, että jäljempänä esitettävistä suosituksista ja erityisesti suosituksista 1–2 ilmenevä euroalueen suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (3) Alankomaita koskeva vuoden 2018 maaraportti julkaistiin 7 päivänä maaliskuuta 2018. Siinä arvioitiin Alankomaiden edistymistä neuvoston 11 päivänä heinäkuuta 2017 hyväksymien maakohtaisten suositusten ⁽⁴⁾ noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu, jonka tulokset julkaistiin samaten 7 päivänä maaliskuuta 2018. Komissio katsoi analyysinsä perusteella, että Alankomaiden makrotaloudessa on epätasapainoja. Alankomaiden vaihtotaseen ylijäämä suhteessa BKT:hen on euroalueen jäsenvaltioiden suurin kolmen vuoden keskiarvona tarkasteltuna. Ylijäämä viittaa siihen, että varoja ei ole kohdennettu optimaalisesti vaan kasvua ja hyvinvointia olisi mahdollista lisätä. Yksityistä velkaa on paljon, erityisesti kotitalouksien asuntolainoja ja monikansallisten yritysten velkaa. Kotitalouksien suuret varat ja velat lisäävät alttiutta rahoitusmarkkinahäiriöille.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ EUVL C 179, 25.5.2018, s. 1.

⁽⁴⁾ EUVL C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (4) Alankomaat toimitti vuoden 2018 kansallisen uudistusohjelmansa 30 päivänä huhtikuuta 2018 ja vuoden 2018 vakausohjelmansa 26 päivänä huhtikuuta 2018. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (5) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen, jäljempänä 'ERI-rahastot', ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa kyseisen säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla ERI-rahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (6) Alankomaihin sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Vuoden 2018 vakausohjelmassa hallitus odottaa julkisen talouden ylijäämän, joka oli 1,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017, pienenevän 0,3 prosenttiin vuonna 2021. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessa, joka on 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, pysytään edelleen koko ohjelmakauden ajan. Vuoden 2018 vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan ennakoidaan supistuvan 44,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2021. Näiden julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Komission kevään 2018 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman ennakoidaan supistuvan 0,5 prosentin ylijäämästä suhteessa BKT:hen vuonna 2017 ensin 0,1 prosentin alijäämään vuonna 2018 ja sitten 0,3 prosentin alijäämään vuonna 2019, mikä ylittää julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen. Julkisen talouden velan odotetaan pysyvän vakaalla lasku-uralla ja alle perussopimuksessa määrätyn viitearvon. Kaiken kaikkiaan neuvosto arvioi Alankomaiden vuosina 2018 ja 2019 noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Samana aikana keskipitkän aikavälin tavoitetta noudattaen olisi kuitenkin mahdollista käyttää finanssi- ja rakennepolitiikkaa julkisten ja yksityisten investointien lisäämiseksi tutkimukseen, kehittämiseen ja innovointiin.
- (7) Alankomaiden tutkimus- ja kehityssektori on tehokas, ja maan hyvin toimiva koulutusjärjestelmä ja tiedepohja muodostavat vankan perustan innovoinnin ja kasvukapasiteetin tukemiselle koulutuksen ja tutkimus- ja kehitystoimien avulla. On ilmoitettu huomattavista lisäinvestoinneista, jotka voisivat osaltaan auttaa vakauttamaan julkista ja yksityistä tutkimus- ja kehityksintensiteettiä. Vielä ei ole varmaa, saavuttaako Alankomaat Eurooppa 2020 -strategian mukaiset tavoitteensa, erityisesti tutkimukseen ja kehittämiseen tehtyjen investointien ja uusiutuvan energian osalta.
- (8) Keskeinen haaste kotitalouksien velkaantuneisuuteen puuttumiselle ovat asuntomarkkinat. Niille on vuosikymmenten kuluessa muodostunut jäykkyyksiä ja vääristäviä kannustimia, jotka ohjaavat asuntorahoitusta ja alakohtaista säästökäyttäytymistä. Vuodesta 2012 on toteutettu useita toimenpiteitä, joilla osittain puututaan tähän. Vuonna 2017 hallitus ilmoitti suunnitelmista nopeuttaa asuntolainojen korkovähennyksen pienentämistä verotuksessa vuodesta 2020 alkaen. Vuokramarkkinoilla ei kuitenkaan ole hyvin toimivaa keskisegmenttiä, minkä vuoksi kotitaloudet suosivat asunnon ostamista vuokraamisen sijaan. Tämä johtaa suuriin velkamääriin suhteessa tuloihin ja taloudelliseen haavoittuvuuteen nuorella iällä. Yhteiskunnan tukemien vuokra-asuntojen sektori on yksi EU:n suurimmista, mutta asunnoissa eivät aina asu ne, jotka niitä todella tarvitsevat. Korkean tulotason kotitaloudet pysyvät yhteiskunnan tukemissa vuokra-asunnoissa, koska tuettuja asuntoja hallinnoivat yhtiöt eivät nosta vuokria niin nopeasti kuin se olisi lainsäädännön mukaan mahdollista. Hallitus on ilmoittanut, että se aikoo tukea kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa yksityisillä vuokramarkkinoilla, mutta konkreettisia suunnitelmia tästä ei ole vielä esitetty.
- (9) Kuten euroalueen suosituksessa todetaan, aggressiivisten verosuunnittelustrategioiden torjunta on olennaisen tärkeää sen varmistamiseksi, että voidaan estää yritysten välisen kilpailun vääristyminen, kohdella veronmaksajia oikeudenmukaisesti ja suojella julkista taloutta. Veronmaksajien aggressiivisista verosuunnittelustrategioista aiheutuvat heijastusvaikutukset jäsenvaltioiden välillä edellyttävät kansallisten politiikkatoimien koordinoitua unionin lainsäädännön täydentämiseksi. Alankomaiden kautta maksettujen osinkojen, rojalten ja korkojen suuri määrä viittaa siihen, että aggressiivista verosuunnittelua harjoittavat yritykset hyödyntävät maan verosääntöjä. Suuri osa suorista ulkomaisista sijoituksista on erillisyyhtiöiden hallussa. Koska unionin ulkopuolelle (ts. sellaisilta osapuolilta, joiden kotipaikka on unionissa, sellaisille osapuolille, joiden kotipaikka on kolmansissa maissa) suoritettaviin rojalti- ja osinkomaksuihin ei sovelleta lähdeveroa, seurauksena voi olla, että kyseiset maksut välttyvät kokonaan verotukselta, jos niitä ei veroteta myöskään maksun vastaanottajan lainkäyttöalueella.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

Aggressiivista verosuunnittelua voi helpottaa myös väärinkäytösten vastaisten sääntöjen puuttuminen, erityisesti sekamuotoisten yksikköjen tapauksessa. Komissio toteaa, että Alankomaiden sitoutuminen torjumaan aggressiivista verosuunnittelua, kuten se on ilmoittanut verotusta koskevassa uudistusohjelmassa, jossa otetaan käyttöön rojalti-, korko- ja osinkomaksuista perittävä lähdevero tapauksissa, joissa on kyse väärinkäytöksestä tai maksuista alhaisen verotuksen lainkäyttöalueille, on myönteinen askel aggressiivisen verosuunnittelun vähentämiseksi. Ohjelma olisikin pantava nopeasti täytäntöön ja sitä olisi seurattava tiiviisti. Alankomaiden viranomaisten kanssa käytyjen viimeaikaisten keskustelujen perusteella komissio jatkaa rakentavaa vuoropuhelua, jonka tarkoituksena on torjua veronmaksajien aggressiivisia verosuunnittelustrategioita.

- (10) Alhaisesta työttömyydestä ja korkeasta avointen työpaikkojen määrästä huolimatta nimellispalkkojen kasvu oli vuonna 2017 maltillista (1,5 prosenttia). Kasvu on vähäisempää kuin inflaation, tuottavuuden ja työttömyyden perusteella olisi voitu ennakoita. Maltillinen palkkakehitys voidaan osittain yhdistää tuottavuuden hitaaseen kasvuun, työmarkkinoilla edelleen jatkuvaan ylikapasiteettiin ja työmarkkinoiden suurempaan segmentoitumiseen. Vuonna 2017 hallitus hyväksyi useita verotuksellisia toimenpiteitä, joilla vähennetään työhön kohdistuvaa verorasitusta ja pyritään lisäämään työssä käyvien käytettävissä olevia nettotuloja. Kotitalouksien käytettävissä olevien nettotulojen lisääminen entisestään luomalla olosuhteet, jotka edistävät palkkojen nousua, ja eläkejärjestelmän toisen pilarin uudistaminen sen läpinäkyvyyden, sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi tukisivat kotimaista kysyntää ja edistäisivät euroalueen talouden tasapainottamista.
- (11) Työllisyyden viimeaikainen kasvu johtuu suurelta osin määräaikaissa työsuhteissa olevien ja yrittäjien määrän lisääntymisestä. Määräaikaisten työsopimusten osuus on suuri ja kasvaa edelleen, ja yksinyrittäjien määrä kasvaa nopeasti. Tähän ovat syynä sovellettavan työlaainsäädännön ja työsuojelun suuret erot samoin kuin vero- ja sosiaaliturvalainsäädännön erot. Vaikka joitakin toimenpiteitä on toteutettu ja lisätoimenpiteistä on hiljattain ilmoitettu, jotkin näistä seikoista luovat työntekijöille edelleen taloudellisia kannusteita ryhtyä yrittäjiksi tai kannustavat työntekijöiden palkkaamiseen määräaikaisten työsopimuksen nojalla. Lisäksi toimenpiteiden täytäntöönpanoa näennäisyrittäjyyden torjumiseksi on lykätty vuoteen 2020. Yrittäjät ovat muita useammin alivakuutettuja työkyvyttömyyden, työttömyyden ja ikääntymisen varalta. Tämä saattaa vaikuttaa sosiaaliturvajärjestelmän kestävyysasteen pitkällä aikavälillä.
- (12) Vaikka työmarkkinat toimivat kaiken kaikkiaan hyvin, käyttämätöntä työvoimareserviä on edelleen. Erityisesti osa-aikatyötä tekevien naisten suuri määrä ja maahanmuuttajataustaisten työllisyystilanne muodostavat yhä merkittävän haasteen. EU:n ulkopuolella syntyneiden maahanmuuttajien työllisyysaste on 20,6 prosenttisyysaste alhaisempi kuin Alankomaissa syntyneiden henkilöiden. Ero on vieläkin suurempi EU:n ulkopuolella syntyneiden naisten osalta.
- (13) Kotitalouksien säästämisasteen nousu viime vuosina on johtunut osaksi suuremmista säästöistä eläkejärjestelmän toisessa pilarissa (pakolliset täydentävät yksityiset järjestelmät), mihin myös sääntely-ympäristö on vaikuttanut. Asianmukainen kustannusten ja riskien jakaminen sukupolvien sisällä ja niiden välillä niin, että mennään indeksointia ja rahoituspuskureita koskevia sääntöjä (taloudellista arviointia koskeva kehys) pidemmälle, auttaisi kotitalouksia kohdentamaan varansa kasvua paremmin tukevalla tavalla. Hallitus on vahvistanut aikovansa uudistaa eläkejärjestelmän toista pilaria huomattavasti. Tavoitteena on parantaa kattavuutta ja luoda entistä läpinäkyvämpi, joustavampi ja vakuutusmatemaattisesti oikeudenmukaisempi järjestelmä. Vuoden 2018 ikääntymisraportin mukaan julkisen talouden kestävyysasteen kohdistuu pitkällä aikavälillä keski-suuri riski, sillä pitkäaikaishoidon menojen ennustetaan kasvavan 3,5 prosentista 6,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2070 mennessä.
- (14) Komissio on vuoden 2018 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Alankomaiden talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2018 maaraportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2018 vakausohjelman, vuoden 2018 kansallisen uudistusohjelman ja jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Alankomaille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Komissio on ottanut huomioon ohjelmien ja jatkotoimenpiteiden merkityksen Alankomaiden finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyysasteen kannalta mutta myös sen, missä määrin ne ovat unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.
- (15) Neuvosto on tutkinut vuoden 2018 vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo⁽¹⁾, että Alankomaiden odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (16) Neuvosto on tutkinut vuoden 2018 kansallisen uudistusohjelman ja vuoden 2018 vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1 ja 2,

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Alankomaat toteuttaa vuosina 2018 ja 2019 toimia, joilla se

1. keskipitkän aikavälin tavoitetta noudattaen hyödyntää finanssi- ja rakennepolitiikkaa julkisten ja yksityisten investointien lisäämiseksi tutkimukseen, kehittämiseen ja innovointiin; toteuttaa toimenpiteitä, joilla vähennetään kotitalouksien velanoton suosimista ja asuntomarkkinoiden jäljellä olevia vääristymiä, erityisesti tukemalla yksityisen vuokra-asuntosektorin kehittämistä;
2. vähentää määräaikaisten työ sopimusten käytön ja yksinyrittäjäksi ryhtymisen kannustimia ja edistää samalla riittävää sosiaaliturvaa yrittäjille sekä torjuu näennäisyrittäjyyttä; luo edellytykset palkkojen vahvemman nousun edistämiseksi kunnioittaen samalla työmarkkinaosapuolten roolia; varmistaa, että eläkejärjestelmän toisen pilarin läpinäkyvyyttä, sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta ja häiriönsietokykyä parannetaan.

Tehty Brysselissä 13 päivänä heinäkuuta 2018.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
H. LÖGER